

Förstudie

Namn på förstudie: Resursskola

Författare: Yunus Tuncer

Datum: 2020-04-22

Version: Version 1

Sida: 1 (22)

Förstudie

Resursskola på gymnasienivå

Förstudie

Namn på förstudie: Resursskola

Författare: Yunus Tuncer

Datum: 2020-04-22

Version: Version 1

Sida: 2 (22)

Version

Datum	Författare	Version	Ändring

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Syfte	4
1.2	Metod	4
2	Vad är en resursskola?	4
2.1	Skollagen (2010:800)	5
3	Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)	5
3.1	Autism Spectrum Disorder (ASD)	6
3.2	Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)	7
4	Grundbelopp, tilläggsbelopp och verksamhetsstöd	8
5	Behovs- och målgruppsanalys	10
5.1	Hur ser de kommande behoven ut?	12
5.2	Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning	14
5.3	Placering och organisation av en resursskola i kommunal regi	15
6	Konsekvensanalys	16
7	Omvärldsbevakning	17
7.1	Internt i kommunen	17
7.1.1	Tyresö gymnasium	17
7.1.2	Lärstudio- Kumla skola årskurs 7-9	17
7.2	Externt	18
7.2.1	ESS-gymnasiet	18
7.2.2	Magelungen gymnasiet Södermalm	20
8	Alternativa lösningsförslag	20
9	Rekommenderad lösning	20
9.1	Övergripande risker	21
9.2	Nyttokalkyl	21
9.2.1	Förväntade nyttor	21
9.2.2	Kostnader	21
10	Bilagor	22

1 Bakgrund

Barn- och utbildningsförvaltningen har i uppdrag av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tagit fram en förstudie i syfte att utreda förutsättningarna för att starta en resursskola på gymnasienivå i kommunal regi i Tyresö. Förstudiens behovsanalys omfattar elever i gymnasieålder. I enlighet med uppdragsbeskrivningen har förstudien tagits fram enligt Tyresö kommuns projektmodell.

Förvaltningen för liv och hälsa som numera har upphört genom en omorganisation, fick uppdraget under gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträde i maj 2019. I samband med det sammanträdet redovisade förvaltningen för liv och hälsa förstudien om resursskola med behandling som var en förvaltningsövergripande förstudie. Förstudien visade att det saknas behov av en resursskola med behandling för elever i gymnasieåldern men att det kan finnas ett behov av en resursskola utan behandling på gymnasienivå. Genom en omorganisation i kommunen flyttades gymnasie- och vuxenutbildningssektorn till barn- och utbildningsförvaltningen den 13 januari 2020. Genom omorganisationen delades förvaltningen för liv och hälsa upp.

Förstudien presenteras för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i april 2020.

1.1 Syfte

Syftet med förstudien är att utreda förutsättningarna för att starta en resursskola på gymnasienivå i kommunal regi.

1.2 Metod

Förvaltningschefen för barn- och utbildningsförvaltningen, skolchefen för gymnasium och vuxenutbildning, beställarchefen och rektorer på Tyresö gymnasium har intervjuats. Tidigare rapporter och arbetsmaterial har granskats och information från litteratur och olika hemsidor har studerats. En omvärldsbevakning har gjorts genom besök på Kumla skola lärstudio (grundskola), ESS-gymnasiet, intervjuer med olika kommuner via e-post och granskning av hemsidor till olika resursskolor.

2 Vad är en resursskola?

Resursskola är ett begrepp som inte är definierat i lagen. Definitionen av resursskola varierar. Enligt intervjuer med olika kommuner samt granskning av olika hemsidor finns det några gemensamma drag av definitionen av begreppet. Resursskola är ett begrepp som används för särskilda skolor som tar emot barn och ungdomar som av olika anledningar inte klarar av att studera i den ordinarie skolan. Elever i resursskolan har ett mer omfattande behov av särskilt stöd. Resursskolan arbetar efter samma läroplan som den ordinarie skolan. En resursskola har mindre klasser, pedagogiken är anpassad efter varje elevs särskilda behov och lärarna har erfarenhet av barn med olika funktionsnedsättningar. Eleverna har möjlighet att läsa ett ämne i snabbare takt och samtidigt få extra lektioner i ett annat ämne.¹ Resursskolor har fokus på barn med vissa diagnoser, exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).² Insikten om att barn med dessa diagnoser inte har en begåvningsnedsättning och därför inte hör till exempelvis till grundsärskolan eller gymnasiesärskolan har lett till att resursskolan har uppstått. Det är därför viktigt att särskilja på grundsärskolan/gymnasiesärskolan och resursskolan eftersom grundsärskolan och gymnasiesärskolan har sina egna läroplaner. Det är även viktigt att skilja på resursklasser och

¹ <http://www.funkaportalen.se/guide/Utbildning-arbete/Stod-i-grundskolan/Vanlig-skola-eller-specialskola/>

² <http://www.funkaportalen.se/guide/Utbildning-arbete/Stod-i-grundskolan/Vanlig-skola-eller-specialskola/>,
<https://www.kristianstad.se/sv/barn-och-utbildning/grundskola/resursskola/>

resursskolor. Resursskolor är inte resursklasser som finns på ordinarie gymnasieskolor i form av specialpedagogiska grupper eller särskilda undervisningsgrupper.³ Resursskolan har oftast en högre bemanning och en specifik kompetens i sin lärargrupp, som exempelvis kompetens inom NPF. Elevhälsan är förstärkt inom resursskolan.

2.1 Skollagen (2010:800)

Resursskolor arbetar efter samma läroplan som den ordinarie grund- och gymnasieskolan. Enligt skollagen 1 kap. 4 § syftar utbildning inom skolväsendet till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Enligt 1 kap. 4 § andra stycket ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Enligt 1 kap. 11 § ska för varje skolform och för fritidshemmet gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen.

I 3 kap. skollagen finns det bestämmelser om elevers utveckling mot målen. En elev ska skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller enligt 3 kap. 5 §. Enligt 3 kap. 8 § ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd enligt 8 §.

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen var skyldig att erbjuda utbildning på nationella program eller utbildning i gymnasiesärskolan vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades, samt för varje elev på programinriktat val, enligt 16 kap. 52 §, 19 kap. 45 § och 17 kap. 35 § skollagen. Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Enligt 16 kap. 53 § och 19 kap. 46 § ska grundbeloppet avse ersättning för undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning, enligt 16 kap. 54 § och 19 kap. 47 §. Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov. Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev i behov av särskilt stöd, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Bestämmelserna i skollagen hindrar inte kommuner att inrätta och driva en resursskola för elever i behov av särskilt stöd. Det har högsta förvaltningsdomstolen bedömt i mål nr 3086-16 den 28 juni 2017.

3 Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)

Målgruppen för en resursskola är elever med NPF som har ett mer omfattande behov av särskilt stöd. Det finns olika förklaringar till vad som orsakar neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som exempelvis ärftlighet och fosterskador. Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar visar sig genom att personen kan ha problem i det sociala samspelet med andra människor, problem med kommunikationen, motoriska problem, koncentrationssvårigheter, dyslexi, dyskalkyli, perceptionsstörningar, inlärningsproblem och bristande minnesförmåga.⁴ Miljöpåverkan kan inte

³ <http://www.funkaportalen.se/guide/Utbildning-arbete/Stod-i-grundskolan/Vanlig-skola-eller-specialskola/>

⁴ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1. Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 29.

orsaka neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, men däremot kan en bra miljö med förstående anhöriga, vänner och lärare underlätta och minska symptomen samt göra det lättare att leva med funktionsnedsättningen.⁵

Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) och Autism Spectrum Disorder (ASD) är några av de vanligaste neuropsykiatriska funktionsnedsättningarna. Personer med dessa funktionsnedsättningar har en annorlunda kognition, det vill säga att de tänker och uppfattar information, upplever och bearbetar sinnesintryck på ett annorlunda sätt. Omgivningen behöver därför ha förståelse för och anpassa sig till de behov personen har för att vardagen ska fungera.⁶

De kallas neuropsykiatriska för att hjärnan och nervsystemet bearbetar information på ett annorlunda sätt och detta kan påverka personen i en sådan omfattning att det blir en funktionsnedsättning.⁷ De olika diagnoserna har flera saker gemensamt. De är beteendediagnoser och ställs utifrån personens beteende inte utifrån medicinsk orsak, men de har en biologisk bakgrund.⁸ Personer med till exempel autism eller ADHD, är inga homogena grupper och ett enskilt undervisningsupplägg kan därför inte möta behoven hos alla inom dessa grupper. Stöd behöver baseras på den enskilda individens behov inom skolan. Det är viktigt att undervisningen anpassas individuellt från personens intressen och styrkor. I förskolan och skolan är den pedagogiska och sociala miljön lika viktig.⁹

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar brukar oftast ge sig till känna under barndomen.¹⁰ Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan även bli synliga i samband med skolstarten eftersom det i skolan ställs krav på att kunna anpassa sig och följa uttalade och outtalade regler.¹¹ Det är vanligt att barnen har inläringsvårigheter och svårigheter att förstå eller koncentrationsvårigheter.¹² I tonåren kan neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kännetecknas av att ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hamnar utanför den sociala gemenskapen. De impulsiva hamnar lätt i olämpliga kamratgäng och de inåtvända blir ofta ensamma. Det kan även handla om att många har dåligt självförtroende och några drabbas av depressioner. Det är därför väldigt viktigt med stöd, vägledning och närvarande vuxna under tonåren.¹³

3.1 Autism Spectrum Disorder (ASD)

Personer med autism kan ha en intellektuell funktionsnedsättning och en försenad talutveckling som leder till en nedsatt kommunikationsförmåga.¹⁴ Några vanliga beteenden kan vara att personen drar sig undan och visar ointresse för andra människor.¹⁵ Diagnosen Aspergers syndrom

<https://attention.se/npf/om-npf/>

⁵ <https://attention.se/npf/om-npf/>

⁶ <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/>

⁷ <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/vad-ar-neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/>

⁸ <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/vad-ar-neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/>

⁹ <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/pedagogik-och-forhallningssatt/>

¹⁰ <https://attention.se/npf/om-npf/>

¹¹ <https://attention.se/npf/om-npf/>

¹² <https://attention.se/npf/om-npf/>

¹³ <https://attention.se/npf/om-npf/>

¹⁴ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1.Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 31.

¹⁵ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1.Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 31.

har sedan 2015 tagits bort som separat diagnos ur diagnosmanualen DSM-5. Aspergers Syndrom ingår numera i den övergripande diagnosen ASD.¹⁶

Personer med ASD har svårt att sätta sig in i hur andra människor tänker, känner och betar sig. När det gäller kommunikation kan personer med ASD ha brister i att förstå det som sägs och att avläsa kroppsspråk. Exempelvis kan de tolka orden rakt av och uppfattar inte det humoristiska eller de känslor som beskrivs. Däremot fungerar allt som har med fakta att göra, och de kan fascineras och ha specialintressen som exempelvis musik, konst eller data. Deras begåvning ligger ofta inom det normala eller över.¹⁷ Olika symptom som kan visa sig vid ASD är exempelvis svårigheter att ta kontakt med andra, leker gärna för sig själv, ett väl utvecklat tal, svårigheter med att avbryta och avsluta vad man håller på med och problem med motoriken.¹⁸

ASD försvinner inte med åren men situationen kan se olika ut i olika åldrar. Yngre barn klarar sig oftast med stöd av föräldrar och förskolepersonal. I grundskolan brukar svårigheterna däremot öka och ofta är problemen som störst under tonåren. Vuxna kan däremot må ganska bra eftersom de lärt sig hur de fungerar och vad de behöver.¹⁹ Omgivningen har en stor betydelse för att personer med ASD ska må bra. Det är viktigt att personer som berörs har kunskap om de vanligaste symptomen och vad som kan göras för att exempelvis underlätta i skolan. Det är även viktigt att anpassa kravnivån för att undvika stress. Det är även viktigt att visa individen respekt och tänka på att det är en individ med en egen unik personlighet.²⁰

3.2 Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)

ADHD är ett samlingsnamn som även omfattar Attention Deficit Disorder (ADD) och ADHD i kombination med Developmental Coordination Disorder (DCD).²¹ Personer med ADHD, Attention Deficit Hyperactivity Disorder, har svårt att koncentrera sig och vara uppmärksamma. Detta leder till att de har problem med att ta emot och tolka information liksom att lyssna och uppfatta instruktioner. Dessutom kan de vara rastlösa och handla snabbt utan att tänka på konsekvenserna, och ha problem att organisera och planera.²² Den bristande uppmärksamheten kan leda till att det blir svårt att planera och genomföra både stora och små uppgifter.²³ Personer med ADHD har svårigheter inom exekutiva funktioner, som överaktivitet och att kunna ta initiativ. Hyperaktivitet brukar betraktas som bristande aktivitetsreglering. Kärnsymtomen vid ADHD är uppmärksamhetsproblem, impulsivitet och hyperaktivitet. Dessa kärnsyndrom kan förekomma var för sig eller i kombination.²⁴ Impulsivitet innebär svårigheter med att stanna upp och lyssna in andra människor, vilket påverkar samvaron och samspelet med andra.²⁵ ADHD yttrar sig på olika sätt hos olika individer och under olika tidpunkter i livet. Omgivningen spelar en avgörande roll för hur allvarlig funktionsnedsättningen blir och en förstående omgivning, underlättar livet för den som

¹⁶ <https://attention.se/npf/aspergers-syndrom/>, <http://habilitering.se/aspergercenter-barn-ungdom/information/asd-ny-benamning-pa-autismdiagnoser>

¹⁷ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1.Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 31.

¹⁸ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1.Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 32.

¹⁹ <https://attention.se/npf/aspergers-syndrom/>

²⁰ <https://attention.se/npf/aspergers-syndrom/>

²¹ <https://attention.se/npf/adhd/>

²² Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1.Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 34.
<http://www.lul.se/sv/Kampanjwebbar/Infoteket/Funktionsnedsattningar/Adhdadd/Vad-ar-autism--Lattlast/>

²³ <http://habilitering.se/adhd/fakta-om/karnsymtom>

²⁴ <http://habilitering.se/adhd/fakta-om/karnsymtom>

²⁵ <http://habilitering.se/adhd/fakta-om/karnsymtom>

har ADHD och därmed kan det öka chanserna till en välfungerande vardag.²⁶ Det bedöms att ungefär 5 procent av alla skolbarn har ADHD.²⁷

ADD är som ADHD men utan hyperaktivitet. Personen blir lätt distraherad och tappar uppmärksamheten, men är inte hyperaktiv.²⁸ Personer med ADD är passiva och kan vara försjunka i sina egna tankar.²⁹

I förskola och skola är det viktigt att läraren har en tydlig struktur och en anpassad skolmiljö och pedagogik så att samlingar och genomgångar inte blir för långa för barn och elever med ADHD och ADD. Eleverna har oftast ett omfattande behov av särskilt stöd i skolan.

4 Grundbelopp, tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

För elever med omfattande behov av särskilt stöd kan extra ersättning sökas hos hemkommunen. Fristående skolor söker tilläggsbelopp och kommunala skolor söker verksamhetsstöd. Verksamhetsstöd är ett begrepp som används för kommunala verksamheterna eftersom det i juridisk mening inte är tilläggsbelopp och inte finns reglerat i skollagen. Den ersättning huvudmän erhåller för elev folkbokförd i kommunen kallas i Tyresö kommun för programpeng. Majoriteten av samtliga elevers behov ska kunna tillgodoses inom ramen för grundbeloppet/programpengen. Skolan kan, efter ansökan, också beviljas tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd för elever som har omfattande och kontinuerligt behov av extraordinära stödåtgärder.³⁰ Grundbeloppet avser enligt skollagen ersättning för undervisning, lärverktyg, elevhälsa, måltider, administration, mervärdesskatt och lokalkostnader. Grundbeloppet ska även täcka kostnader för stöd i form av extra undervisning, särskild undervisningsgrupp, individualisering och anpassning av lärandesituation kring elever med vanligt förekommande funktionsnedsättningar.³¹ Ersättning för extraordinära insatser i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och för elever med omfattande stödbehov ges i form av tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd. Beloppet bestäms individuellt utifrån elevens behov. Stödet ska vara direkt kopplat till den enskilde eleven och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullfölja sin skolgång. Tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd är aktuellt först då en extraordinär insats för eleven krävs för att säkerställa inlärningsituationen.³²

Storshlm tog under år 2013 fram förslag till gemensamma riktlinjer för tilläggsbelopp inom gymnasieskolan.³³ Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden fattade beslut under sammanträdet 2013-04-25 § 30 om att teckna överenskommelse om gemensamma tilläggsbelopp för gymnasieskolan enligt Storsthlm's rekommendation. I riktlinjerna beskrivs förutsättningar för tilläggsbelopp. Tilläggsbelopp utgår för enskild elev som har stora svårigheter att följa undervisningen och behöver kompensatoriska hjälpmedel, utökat vuxenstöd eller annan insats

²⁶ <https://attention.se/npf/adhd/>

²⁷ http://www.lul.se/sv/Kampanjwebbar/Infoteket/Funktionsnedsattningar/Adhdadd/Vad-ar-autism--Lattlast/_http://habilitering.se/funktionsnedsattningar/adhd

²⁸ <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/neuropsykiatriska-funktionsnedsattningar-npf/adhd-och-autism--formagor-och-forutsattningar-for-larande/>, <https://attention.se/npf/adhd/>

²⁹ Iréne Larsson. *Specialpedagogik 1. Första upplagan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2013, 34.

<http://www.lul.se/sv/Kampanjwebbar/Infoteket/Funktionsnedsattningar/Adhdadd/Vad-ar-autism--Lattlast/>

³⁰ <https://www.tyreso.se/forskola--skola/gymnasium/tillaggsbelopp-och-verksamhetsstod.html?searchKeyword=Till%C3%A4ggsbelopp>

³¹ <https://www.tyreso.se/forskola--skola/gymnasium/tillaggsbelopp-och-verksamhetsstod.html?searchKeyword=Till%C3%A4ggsbelopp>

³² <https://www.tyreso.se/forskola--skola/gymnasium/tillaggsbelopp-och-verksamhetsstod.html?searchKeyword=Till%C3%A4ggsbelopp>

³³ <https://www.storsthlm.se/utbildning-och-arbetsmarknad/gemensam-gymnasieregion/gemensamma-riktlinjer-for-tillaggsbelopp-och-modersmalsersattning.html>

under stor del av skoldagen. Programpengen per elev ska kunna ge stöd åt flertalet elever. Kostnader för exempelvis stöd i form av extra undervisning, individualiserat lärande, specialpedagogiska insatser eller undervisning i en särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med inlärningssvårigheter att nå målen, berättigar inte till tilläggsbelopp enligt riktlinjen som är framtagna av Storsthlm. Kostnader för dessa insatser ska täckas av den ersättnings som betalas ut i form av programpeng. Tilläggsbelopp kan sökas för elever med sådan omfattande problematik som innebär stora svårigheter att klara studiegången. Målgruppen är elever med medicinsk funktionsnedsättning, elever med fysiskt funktionsnedsättning eller elever med psykiskt och/eller betydande social funktionsnedsättning.³⁴

För att underlätta fastställande av ersättning tillämpas utifrån en nivåindelning av stödbehov en modell med fasta ersättningsbelopp.

Behovsgrupper	Grad av svårigheter	Kännetecken	Ersättning per läsår
Nivå A	Mindre medicinsk problematik, fysisk, psykisk och/ eller social funktionsnedsättning	Eleven behöver stöd – ibland. Eleven är ganska självständig och behöver visst stöd under någon enstaka lektion/ undervisningssituation i veckan för att följa undervisningen	Tilläggsbelopp utgår inte. Medel för dessa behov ryms inom programpengen.
Nivå B	Måttlig medicinsk problematik, fysisk, psykisk och/ eller social funktionsnedsättning	Eleven behöver stöd. Personligt stöd av tillfällig karaktär behövs under skoldagen på enstaka lektioner/ undervisningssituationer för att komma igång med nya moment eller i oväntade situationer.	Tilläggsbelopp utgår inte. Medel för dessa behov ryms inom programpengen.
Nivå C	Betydande medicinsk problematik, fysisk, psykisk och/ eller social funktionsnedsättning	Eleven behöver mer stöd – ett stöd som är frekvent och sammanhållet. Personligt stöd och/ eller stort behov av hjälpmedel krävs i flertalet undervisningssituationer för eleven ska kunna följa undervisningen.	75 – 99 tkr
Nivå D	Omfattande medicinsk problematik, fysisk, psykisk och/ eller social funktionsnedsättning	Eleven behöver i stort sett stöd hela skoldagen/ alla lektioner. Personligt stöd och/eller stort behov av omfattande hjälpmedel krävs för att eleven ska kunna följa undervisningen.	100 – 199 tkr
Nivå E	Mycket omfattande medicinsk problematik, fysisk, psykisk och/ eller social funktionsnedsättning	Eleven behöver ett mycket omfattande personligt stöd. Minst en personal och/ eller mycket omfattande behov av hjälpmedel krävs för att eleven ska kunna följa undervisningen. Ständig uppmärksamhet krävs på grund av risk för t ex kramper eller olyckor.	200 tkr - I mycket speciella situationer kan en individuell prövning göras och ett högre belopp utbetalas.

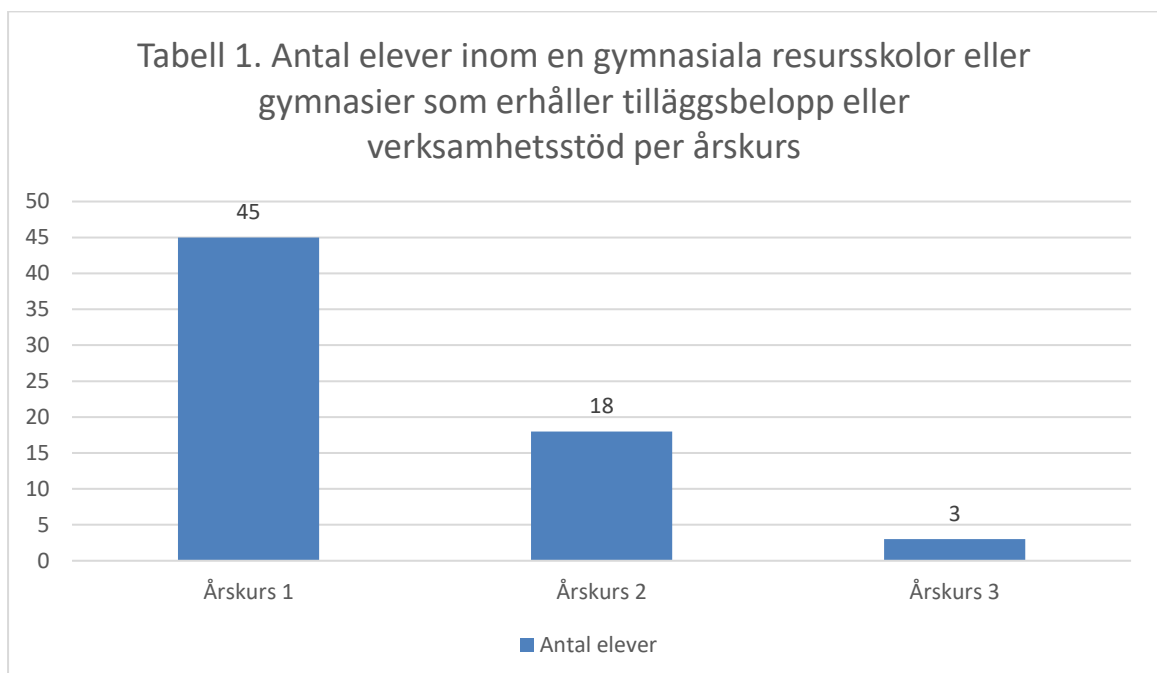
³⁴ Förslag till gemensamma tilläggsbelopp för Stockholms läns gymnasieskolor, Arne Stade, STORSTHLM, 13-14.

³⁵ Förslag till gemensamma tilläggsbelopp för Stockholms läns gymnasieskolor, Arne Stade, STORSTHLM, 16.

Från och med prislistan 2020 finns ett fastställt pris för elever som är behöriga till ett nationellt program inom samverkansområdet och har behov av att gå studievägsvarianten ”mindre undervisningsgrupper”. Elever som har antagits till dessa grupper har tidigare ersatts med interkommunal ersättning. De kriterier för vad som definierar de ekonomiska förutsättningarna för en mindre undervisningsgrupp är gruppstorlek på 8-10 elever, 1 lärare per grupp utan elevassistent, lokalkostnaden innefattar all hyra, städ och vaktmästare, elevgruppen har ökat behov av skolhälsovård och elevgruppen har ökat behov av administration/övrigt (har många kringkontakter, mm). Ersättningen för elever som antas till mindre undervisningsgrupper beräknas med programpris + 154 749 kronor. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fattade beslut under sammanträdet 2019-10-31 § 91 om att anta Storsthlmns rekommendation om prislista för gymnasieskolan i Stockholmsregionen 2020. I enlighet med rekommendationen fattade nämnden beslut om att tillämpa ersättningsnivån för mindre undervisningsgrupper. Detta tillägg ersätter inte individuellt sökbart tilläggsbelopp från hemkommunen. Enligt ett förtydligande från Storsthlm 2020-04-07 gäller inte ersättningen för elever med motsvarande behov som går integrerad utbildning eller om undervisningen arrangeras på annat sätt, till exempel i större grupp. Då gäller ansökan om verksamhetsstöd från hemkommunen. Det framgår av förtydligandet från Storsthlm att det inte är möjligt för hemkommuner att prioritera sökande från den egna kommunen till dessa grupper. Det är inte heller möjligt för en hemkommun att neka en ungdom att söka och bli antagen till en sådan grupp i en annan kommun. Behörigheten för sökande till mindre grupper inom nationella program med specialpedagogisk verksamhet bedöms i två steg enligt förtydligandet. Det första steget är att eleven är behörig till det aktuella programmet enligt skollagen och gymnasieförordningen. Det andra steget är att den sökta huvudmannen bedömer om det finns tillräckligt omfattande stödbehov och om sökanden ska få möjlighet att konkurrera om en plats att bli antagen till den mindre grupp som huvudmannen anordnar. Endast de sökande som är behöriga enligt steg ett och tillstyrks efter bedömningen enligt steg två kommer att prövas för antagning.

5 Behovs- och målgruppsanalys

Under läsåret 2019/2020 har Tyresö kommun 66 Tyresöelever på gymnasiala resursskolor eller på skolor som erhåller tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd. De 66 eleverna fördelar sig enligt nedanstående tabell, det vill säga 45 i årskurs 1, 18 elever i årskurs 2, 3 elever i årskurs 3.

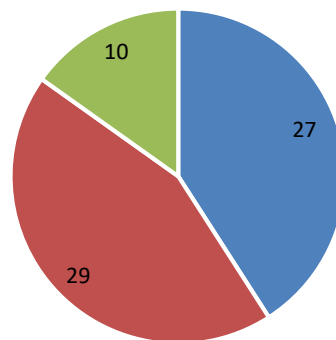
Det är fler elever i årskurs 1, vilket kan bero på att elever som går en utbildning på introduktionsprogram får gå årskurs 1 även på nationella program när de är färdiga med utbildningen på introduktionsprogrammet. En annan förklaring kan vara att stödet minskar i årskurs 3 för att elevernas behov av extra ordinärt stöd minskar för framförallt elever med ASD då situationen kan bli bättre med åldern eftersom de lärt sig hur de fungerar och vad de behöver (se avsnitt 3.1). En förklaring kan vara att eleverna inte slutför sina studier. I avsnitt 7.2.1 kan man även se en liknande fördelning per årskurs på IMA på ESS-gymnasiets.

Det är 29 av 66 elever som har gymnasiebehörighet och studerar på nationella program. Majoriteten av dessa elever läser nationellt estetiskt program. De andra läser samhällsvetenskapligt program, el- och data, naturbruk och barn och fritid. Elever på nationella program kostar totalt per plats mellan 175-325 tkr. Det är antingen i form av ett totalbelopp för en plats eller som en programpeng på cirka 70-160 tkr, beroende på inriktning plus tilläggsbelopp alternativt verksamhetsstöd på 75-200 tkr.

Det är 27 av 66 elever som saknar gymnasiebehörighet och går på introduktionsprogram, yrkesintroduktion eller i särskild utbildning med ASD-inriktning. De individuella yrkesinriktningarna som eleverna går i är barn och fritid, bygg och anläggning, el och energi samt naturbruk, varav majoriteten studerar barn och fritid. Elever på introduktionsprogram kostar oftast mellan 200-325 tkr per plats. Antingen är det i form av ett totalbelopp för en plats eller som en programpeng på cirka 125 tkr plus tilläggsbelopp alternativt verksamhetsstöd på 75-200 tkr.

10 av 66 elever går på Second chance School. Priset för Second chance School är idag cirka 140 tkr per plats.

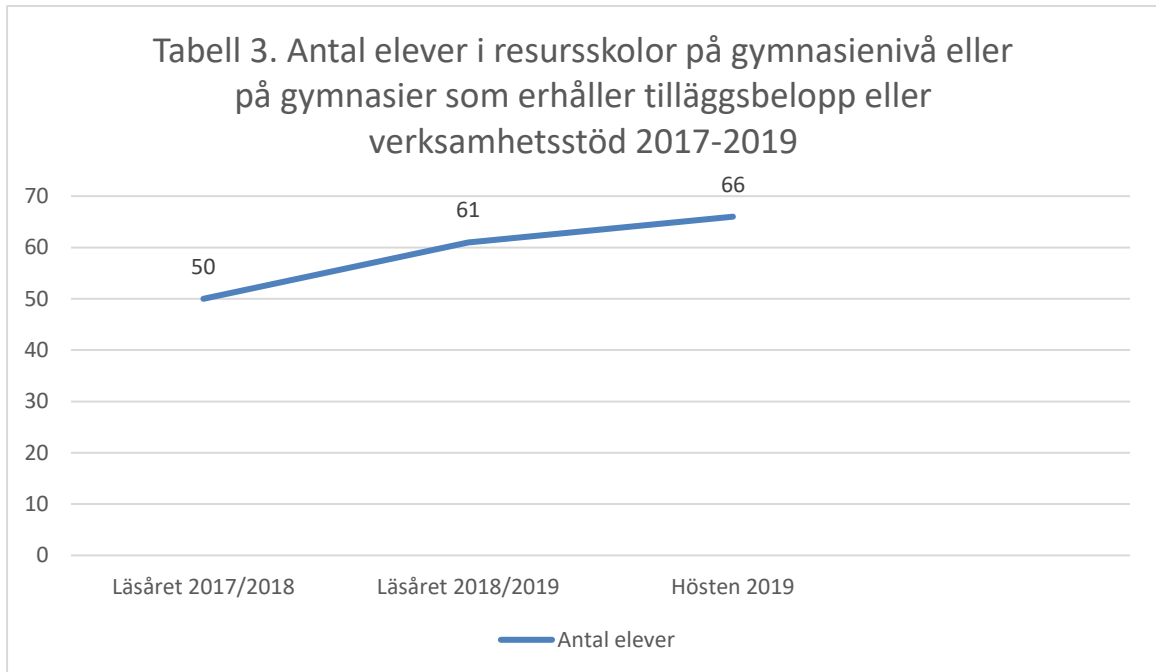
Tabell 2. Fördelning av program för Tyresöelever (66) på gymnasiala resursskolor eller på gymnasier som erhåller tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd

■ IM/IMYRK ■ Nationella program ■ Second chance school

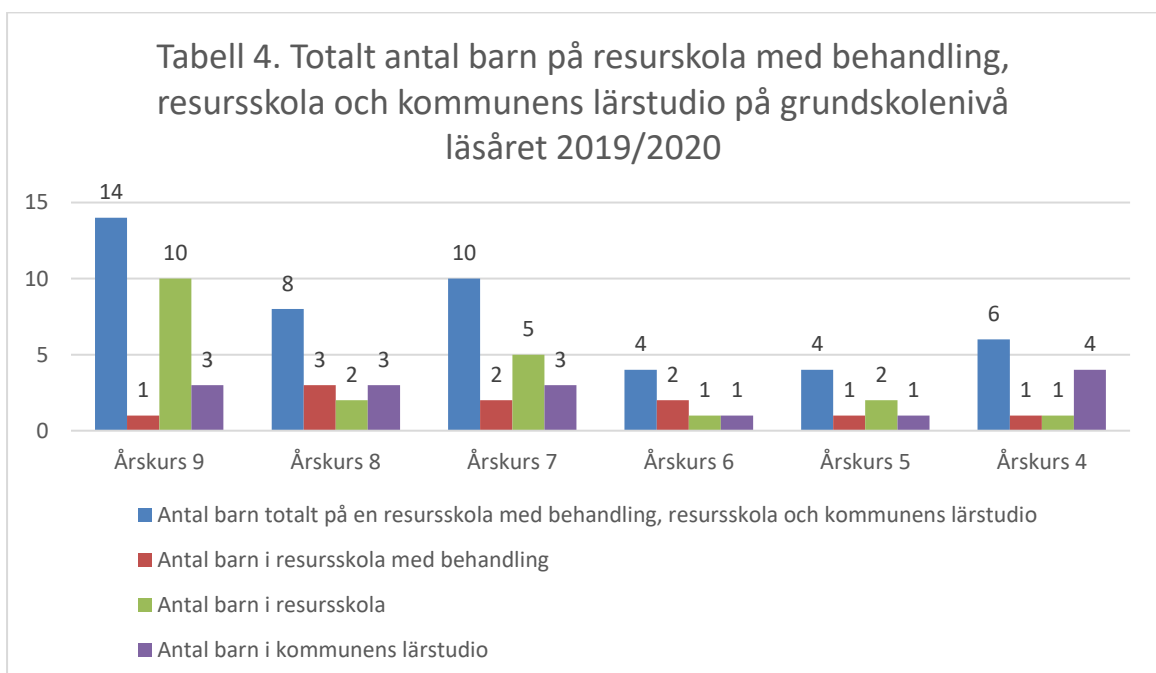
Det är 26 av 66 elever som går i så kallade uttalade resursskolor. Resursskolor som enbart vänder sig till elever med särskilda behov är ESS-gymnasiets, Ingridskolan, Magelungen, Lunaskolan, Snitz och Sofiaängens skola. Av de 26 saknar 14 elever gymnasiebehörighet och 12 går på nationella program varav majoriteten studerar på samhällsvetenskaplig utbildning. 41 av eleverna går på skolor som erhåller tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd. Det är skolor som har mindre grupper eller inriktningar för elever med exempelvis ASD. Det är 10 elever av 41 som går på Tyresö gymnasium, varav 8 saknar gymnasiebehörighet och 2 går på nationellt program.

Läsåret 2018/2019 hade Tyresö kommun 61 Tyresöelever på gymnasiala resursskolor eller på skolor som erhåller tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd. Läsåret 2017/2018 hade Tyresö kommun 50 Tyresöelever.

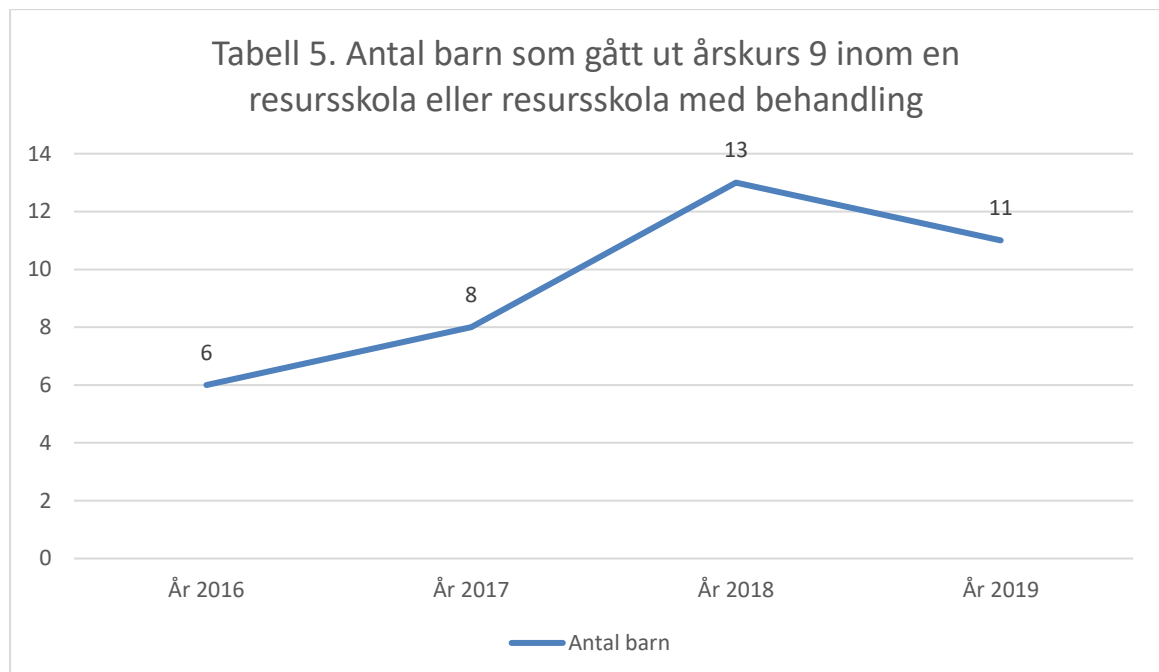
5.1 Hur ser de kommande behoven ut?

Enligt uppgifter från enheten barn- och elevhälsan är det 14 barn som i dagsläget går i årskurs 9 på en resursskola med behandling, resursskola eller kommunens lärstudio. I årskurs 8 är det i dagsläget 8 barn, i årskurs 7 är det 10 barn, årskurs 6 är det 4 barn, i årskurs 5 är det 4 barn och i årskurs 4 är det 6 barn. Eleverna skulle kunna bli aktuella för en resursskola på gymnasienivå i kommunal regi när de blir äldre och ska välja en gymnasieskola.

Anledningen till att det är färre barn i yngre åldrar är enligt enheten barn- och elevhälsan att några barn saknar och väntar på en placering på en resursskola eller en resursskola med behandling. En annan anledning är att det kan dröja innan barnen anses vara aktuella för en resursskola. En förklaring till det kan vara att yngre barn med exempelvis ASD klarar sig med mindre stöd och att problemen är störst under tonåren (se avsnitt 3.1). Det är två barn i årskurs 7 som får verksamhetsstöd, tre barn i årskurs 6, 7 barn i årskurs 5 och fyra barn i årskurs 4. Det är ytterligare 52 barn i yngre åldrar som får verksamhetsstöd. De barn som får verksamhetsstöd går i dagsläget inte på en resursskola, resursskola med behandling eller kommunens lärstudio, men skulle kunna bli aktuella framöver.

Enligt uppgifter från enheten för barn- och elevhälsan gick 6 barn ut årskurs 9 inom en resursskola eller resursskola med behandling år 2016. År 2017 var det 8 barn, 2018 var det 13 barn och 2019 var det 11 barn.

I jämförelse med tabell 1 kan man se att det är fler som går i årskurs 1 på gymnasienivå än antalet elever som har gått ut årskurs 9 år 2019. En förklaring till detta kan som tidigare nämnts vara att eleverna i årskurs 1 på gymnasiet, har fått gå i årskurs 1 både i introduktionsprogrammet och sen i nationella program när de är färdiga med introduktionsprogrammet. En annan förklaring kan vara att elevernas behov av särskilt stöd på grundskolan har tillgodosetts med verksamhetsstöd som inte finns inräknad i tabell 4 och 5. Behovet av särskilt stöd kan också ha blivit mer omfattande på gymnasienivå då kravnivån på uppgifter och prov ökar samt att det blir en ny miljö för eleverna.

Uppgifter från beställarenheten visar att majoriteten av barnen som har gått ut årskurs 9 mellan 2016-2019 inom en resursskola eller resursskola med behandling går i dagsläget på introduktionsprogram. Det är 23 elever av 38 som går på introduktionsprogram, 5 elever av 38 är inte inskrivna på en skola och resten går på nationella program med framförallt estetisk eller samhällsvetenskapligt inriktning. Av de 5 elever som inte är skrivna på en skola har två varit i kontakt med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och Ung i Tyresö hösten 2019, en annan elev har bara varit i kontakt med Ung i Tyresö september 2019. En annan elev har fått en anställning via Ung i Tyresö januari 2020 och den sista har kommunen inte uppgifter på eftersom

den är folkbokförd i en annan kommun. Enligt uppgifter från beställarenheten har tre andra elever som i dagsläget går på introduktionsprogram tidigare varit i kontakt med Ung i Tyresö.

5.2 Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning

Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer att det finns ett stort tryck till resursskolor i Stockholm. Det är oftast fler sökande än vad resursskolorna kan ta emot. ESS-gymnasiet som är en kommunal skola med specialpedagogisk profil tar exempelvis emot sina elever i Stockholms stad i första hand och elever i Tyresö kommun tas emot i andra hand på introduktionsprogrammen enligt uppgifter från beställarenheten och rektor på ESS-gymnasiet. Enligt Storsthlm kommer elevantalet att öka³⁶ och det finns inget i motsvarande grad som tyder på att antalet platser på resursskolor kommer att öka. Förvaltningen bedömer att det finns ett underlag av elever i kommunen som skulle behöva särskilt stöd. Det skulle även kunna gå att hjälpa elever med särskilt behov från andra kommuner. Antalet elever med diagnoser har ökat jämfört med tidigare. Det är viktigt att samarbetet med grundskolan blir tätare vid övergång från grundskolan till gymnasiet för elever med särskilda behov.

Förvaltningen ser ett behov av en resursskola på gymnasienivå i Tyresö kommun. Det finns många elever som är i behov av en resursskola och det är svårt att få en placering för de eleverna. En resursskola i kommunal regi i Tyresö skulle kunna skapa möjlighet till bättre anpassning och alternativ. En resursskola i kommunal regi skulle även kunna ge möjlighet till att skapa bättre kvalitet i utbildningen för elever som behöver särskilt stöd. En resursskola i kommunal regi skulle kunna leda till bättre kontroll över ekonomin. Eftersom eleverna i dagsläget får besked om placering i resursskola i mycket sent skede, leder det till frustration bland elever och föräldrar. En resursskola i kommunen skulle kunna leda till att eleverna får ett tidigare besked.

I dagsläget söker eleverna till resursskolor utanför kommunen förutom eleverna som inte får plats som Tyresö gymnasium tar emot med individuella lösningar. Konsekvensen av att eleverna inte får plats i befintliga resursskolor är att Tyresö gymnasium blir ansvarig för eleverna som inte har fått en placering. Det leder till kvalitativa konsekvenser för eleverna och ekonomiska konsekvenser för gymnasiet. Konsekvenserna av att eleverna inte får plats i en resursskola och istället placeras på Tyresö gymnasium med kort varsel är att gymnasiet inte hinner förbereda sig på samma sätt som en resursskola hinner göra. Eftersom medel inte finns avsatta för eleverna som blir placerade på Tyresö gymnasium blir det svårt för Tyresö gymnasium att snabbt utan planering av lokaler samt tjänster att erbjuda en anpassad utbildning för de eleverna. I efterhand beviljas verksamhetsstöd utifrån beställarsidans möjligheter. Ledningen på Tyresö gymnasium bedömer att det saknas en rätt anpassad struktur för de eleverna. Eleverna får vanlig undervisning med andra elever och ibland arbetar de enskilt med en assistent i enskilda rum. Under raster är det svårt att ha koll på eleverna och föräldrarna efterfrågar mer struktur, vilket kan ses som en anledning till att föräldrar och elever söker till resursskolor utanför kommunen. Det är svårt för Tyresö gymnasium att förbereda sig eftersom det inte går att anställa personal, planera lokaler och andra resurser och medel när skolan inte vet i vilken utsträckning behovet kommer att vara i dagsläget. Konsekvenserna skulle vara extra kostnader om det skulle komma för få elever.

Förvaltningen bedömer att närhet till en resursskola ökar sannolikheten för att eleverna kommer till skolan. Målgruppen för en resursskola är framförallt elever med NPF och andra psykiatriska svårigheter. Förvaltningens erfarenhet av att många av dessa elever har en bakgrund med

³⁶ Gymnasiebehovet 2018, Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion, STORSTHLM, 28.

problematiske skolfrånvaro. En resursskola i kommunal regi skulle kunna hjälpa förvaltningen att fånga upp elever med ökad skolfrånvaro mycket snabbare samt kunna öka samarbetet med andra enheter inom kommunen. Resursskola i kommunal regi skulle kunna öppna upp möjligheter för utökat samarbete med andra aktörer inom kommunen angående eleven som skulle kunna leda till bättre koll på eleven. Den ekonomiska fördelen med en resursskola i kommunal regi är att kommunen själv kan sätta priset för varje elev som går i resursskolan inom introduktionsprogram.

Utmaningen med att starta en resursskola på gymnasienivå i kommunal regi är att det är svårt att ha en resursskola som täcker upp för alla program på gymnasiet. Det är dessutom svårt att avgöra och påverka antalet elever som ansöker till de nationella programmen eftersom det är fritt att ansöka och välja gymnasieskola och utbildning. På introduktionsprogrammen har kommunen möjlighet att påverka antalet elever som skulle kunna gå på en eventuell resursskola på gymnasienivå i kommunal regi i Tyresö. Kommunen kan välja att placera Tyresöeleverna i den kommunala resursskolan på introduktionsprogrammet. Kommunen kan även välja att placera elever inom kommunen i första hand och elever från andra kommuner i andra hand. Det är viktigt att ha en tydlig struktur från början på hur ersättningen från andra kommuner ska ske samt vilka krav som ska ställas för att bli antagen till resursskolan i kommunal regi. Eftersom tilläggsbeloppet i juridisk mening avser privata skolor, används begreppet verksamhetsstöd för kommunala skolor. Det är upp till varje kommun att godkänna eller inte ett tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd, vilket kan det leda till ekonomiska konsekvenser då det är svårt att veta i förväg. Däremot öppnar fastställda priset för elever som är behöriga till ett nationellt program och har behov av att gå studievarianten ”mindre undervisningsgrupper” upp för bättre struktur på ekonomin.

5.3 Placering och organisation av en resursskola i kommunal regi

Förvaltningen bedömer att det finns både för och nackdelar med att ha resursskolan placerad på Tyresö gymnasium. Fördelarna skulle kunna vara samordningsvinster vad gäller lokaler (idrottshall, matsal och yrkeslokaler), lärartjänster, administration och skolhälsovård. Det är även en fördel för pedagogerna på skolan, personalen kan göra erfarenhetsutbyte och integreras med övrig personal, vilket kan bli positivt för eleverna. Nackdelen kan vara att övrigt sök till Tyresö gymnasium skulle kunna påverkas negativt. En annan nackdel kan vara att eleverna och vårdnadshavare som går i en resursskola kan tycka att eleverna behöver lugnare miljö och önskar mindre skola. Det är vanligt att resursskolan är en egen skola som föräldrarna väljer för att det är lugnare miljö.

En resursskola behöver organiseras utifrån målgruppens behov. Förvaltningen bedömer att det behöver vara egna lokaler med mindre rum, egna arbetsplatser med möjlighet till avskärmning, egen ingång, egna toaletter och möjlighet till rast i ett mindre sammanhang som möter behovet. På gymnasienivå handlar det om många olika inriktningar och det skulle vara svårt att täcka upp med en resursskola som täcker alla utbildningar på Tyresö gymnasium. Det är viktigt att tänka på vilka inriktningar en resursskola i kommunal regi ska ha. De inriktningarna behöver ligga i linje med de inriktningar som redan finns på Tyresö gymnasium. Förvaltningen bedömer att majoriteten av eleverna som går i resursskola i dagsläget går på introduktionsprogram. Ett alternativ för en resursskola på Tyresö gymnasium skulle kunna vara introduktionsprogram med inriktning NPF. El- och energiprogrammet-dator teknik med olika profiler skulle kunna vara ett annat alternativt, exempelvis E-sport, spel design/spelutveckling, programmering. Kopplingen till yrkesprogram gör att det är viktigt att skolan är placerad nära Tyresö gymnasium.

En annan fråga är om det ska vara en så kallad uttalad resursskola. Beställarenheten bedömer att majoriteten av eleverna som ingår i målgruppen för en resursskola inte har fungerat i vanliga klasser. Beställarenheten inom barn- och utbildningsförvaltningen upplever att vårdnadshavare som

vill ha en resursskola vill oftast ha en liten grupp för de eleverna eftersom det inte fungerat i vanliga klasser för de eleverna. En uttalad resursskola skapar även tydlighet i information till målgruppen och vårdnadshavare. Det är enklare att fördela resurser i en uttalad resursskola.

En annan variant är att ha resursklasser kopplade till olika program på Tyresö gymnasium. För elever med Autism Spectrum Disorder behövs ett medvetet arbete med självkännedom om hur de själva fungerar. Eleverna får träna att ingå i sociala sammanhang, vilket skulle kunna minska risken för utanförskap och underlätta möjligheten att hitta jobb. Enligt rektor på Tyresö gymnasium är erfarenheten att elever med ASD är duktiga på ämnen som ligger inom deras intresseområden men att de behöver extra stöd i teoretiska kärnämnen. Ett alternativ skulle kunna vara undervisningsgrupper inom befintliga program där eleverna läser kärnämnen i enskilda grupper och är med i den praktiska undervisningen med resten av klassen. Det skulle leda till effektivare utnyttjande av befintliga resurser. Det kan dock inte fungera för alla elever med NPF. Diagnoserna varierar ofta och det som är avgörande för behovet av att vara i en resursklass är inte diagnoserna i sig, utan graden av svårigheter en ungdom har att följa undervisningen och nå utbildningsmålen i en större klass enligt rektor på Tyresö gymnasium. En resursklass skulle kunna bestå av 10 elever, en speciallärare, en elevassistent med erfarenhet av elevgruppens utmaningar och ha tillgång en egen hemvist. Undervisningen behöver individanpassas efter en kartläggning av behovet av extra anpassningar och särskilt stöd samt utvärderas kontinuerligt. Schemat behöver läggas utan håltimmar och med kortare arbetspass. Resursverksamheten kan även arbeta med elever med långvarig och oroande frånvaro. En resursklass som integreras med en större grupp omfattas däremot inte av ersättningen för elever som antas till mindre undervisningsgrupper.

Förvaltningen bedömer att det är svårt att bedöma volymen på antal elever i en resursskola i kommunal regi. Det är avgörande vilka inriktningar och program resursskolan ska innehålla. Det är viktigt att det är små grupper samt att resursskolan startas med 1-2 grupper som utökas succesivt. Vid jämförelse med lärstudio som finns i kommunen inom grundskolan är det vanligt att ha cirka 8-10 elever per grupp.

6 Konsekvensanalys

De ekonomiska konsekvenserna med att inte ha en resursskola i kommunal regi är att de ekonomiska kostnaderna kan öka eftersom kommunen inte bestämmer priset själv och att volymen ökar. De kvalitativa konsekvenserna med att inte ha en resursskola i kommunal regi är att eleverna kan bli utan plats om de inte får plats i resursskolor som de har ansökt till.

De ekonomiska konsekvenserna med att ha en resursskola i kommunal regi kan vara svårigheterna med att fylla platserna i resursskolan, framförallt i de nationella programmen. Kommunen kommer att fortsatt behöva köpa platser. Kommunen kommer även behöva sälja platser inom en resursskola med nationella program till andra kommuner. I dagsläget är det enbart tre elever som exempelvis går på en utbildning inom el och data med tilläggsbelopp eller verksamhetsstöd, varav ena går på en extern resursskola. Verksamhetsstöd finns inte reglerat i lagen och det är upp till kommunerna att betala eller inte betala stödet. Ersättningen till mindre undervisningsgrupper som beskrivs i avsnitt 4 är den ersättning som kommunen kan begära för elever inom nationella program från andra kommuner. Det finns dock inte praxis på vart gränsen går på de olika kriterierna och två utav kommunerna inom samverkansområdet har inte antagit denna ersättning. Ersättningen är ny och har tagits fram för år 2020. De ekonomiska förutsättningarna genom den ersättningen kan dock ändras om ersättningsnivån ändras eller tas bort från prislistan framöver. De kvalitativa konsekvenserna med att ha en resursskola i kommunal regi kan vara att eleverna som väljer

introduktionsprogram placeras i den kommunala resursskolan i första hand. Det kan leda till missnöje bland elever som eventuellt skulle vilja gå på en extern resursskola inom introduktionsprogram.

7 Omvärldsbevakning

7.1 Internt i kommunen

7.1.1 Tyresö gymnasium

I Tyresö kommun finns i dagsläget ingen resursskola för elever i gymnasieålder. På Tyresö gymnasium finns en speciell inriktning på introduktionsprogram för elever med ASD. Det är en inkluderande verksamhet där eleverna har tillgång till mentor med specialkunskap om NPF. Mentorn har ett utökat mentorskap i tjänsten och lägger ner fler timmar på den elevgruppen. Det är även en elevassistent kopplad till gruppen. Eleverna har tillgång till hemvisten som är ett grupprum där eleverna kan sitta avskilt och i mindre sammanhang. Upplägget är att eleverna går på de lektioner/ämnen de behöver vilket är individanpassat efter varje elev och deras individuella behov och möjligheter, tillsammans med övriga elever på introduktionsprogrammet. Det kan innebära flera lärare och olika klasskamrater på olika lektioner. Resursassistenten kan följa med till lektionerna och hjälpa till att hitta rätt samt sätta igång med studierna. Om en elev har behov av mindre sammanhang kan de gå från lektionen och fortsätta arbeta i hemvisten där resursassistent finns som stöd. På raster kan eleverna tanka energi och vara i den avskilda miljön i hemvisten. Resursassistenten följer även med till matsalen för de som behöver stöd där. Resursassistenten möter upp elever vid entrén och följer de ut från skolan. Tyresö gymnasium ser ett behov av en erfaren lärare som arbetar med verksamheten/gruppen på heltid.

För elever med mer omfattande behov får eleverna undervisning efter individens behov i anpassade lokaler. Det är lärare som undervisar elev i separata lokaler och som är länken mellan undervisande lärare och elev. Elever som har mer omfattande behov äter lunch före eller efter övriga skolan för att minimera antal människor och intryck i matsalen. Eleven har idrott ensam med idrottsläraren och får läsa de ämnen som den behöver för att nå gymnasiebehörighet och mål. Schema och kurser anpassas så att eleven har en balans i ämnen/kurser den har lätt för och de kurser eleven har kvar för att nå gymnasiebehörighet utifrån sina mål. Eleverna behöver mötas upp på bestämd plats innan skolan och följas med ut vid slutet av dagen. Det kräver fler personal då eleven behöver engagerad vuxennärvaro under hela skoldagen.

Det är liknande upplägg för elever som går på nationella program. Eleverna har en resursassistent kopplad till sig hela skoldagen och tillgång till enskild undervisning stora delar av skoldagen, varav vissa lektioner med speciallärare.

7.1.2 Lärstudio- Kumla skola årskurs 7-9

I Tyresö finns det två olika kommunala lärstudios som vänder sig till elever med behov av extra ordinarie stöd i kommunen. Årskurs 7-9 tillhör Kumla skola och årskurs F-6 tillhör Krusboda skola. Det är rektorn som söker plats i lärstudion och beslut fattas av den centrala elevhälsan. Kumla lärstudio startades i augusti 2018. Miljön i lärstudion är anpassad för att ge elever med NPF så goda förutsättningar som möjligt. Lärstudion är som en resursskola. Resursskola har betydligt mer resurser per elev och man kan göra betydligt större anpassningar, och alltid mindre sammanhang enligt skolans tolkning.

Det är 10 barn på lärstudion i Kumla skola i dagsläget. Lärstudion består av 2 lärare och 1 resurspedagog. Slöjd, bild och idrottslärarna på Kumla skola undervisar tillsammans med resurspedagogen även för barnen på lärstudion. Lärstudion har egen ingång och är en i egen del av Kumla skola för att uppfylla målgruppens behov. Lärstudion har ett eget kök där maten hämtas direkt från skolan. Barnen känner sig trygga med ett eget kök och det fungerar enligt lärarna mycket bättre för barnen och personalen att ha ett eget kök. Personalen på lärstudion har testat att få barnen på lärstudion att äta med andra barn i den stora matsalen i skolan, men bedömningen är att det fungerar bättre med ett eget kök i själva lärstudion. Barnen undervisas i grupp men utifrån egna behov i ett klassrum där det finns skärmar runt skrivborden och med möjlighet att gå till ett eget rum. Personalen på lärstudion upplever att målgruppen är i stort behov av att vara i en liten grupp med så få relationer som möjligt. Barnen har skapat starka band med personalen på lärstudion. Personalen upplever att lärstudion har gett en positiv inverkan på barn som tidigare haft hög skolfrånvaro. Det beror mycket på att de är i en trygg miljö med förutsatta rutiner, samma personal och en liten grupp med en egen ingång till skolan. Personalen ser att barnen utvecklas och kan hantera diagnoser som de har på ett mycket bättre sätt. Lärstudion arbetar mycket med att öka närvaron och hjälpa barnen att klara sin skolgång. Det är individuellt vad som krävs för att öka närvaron och klara skolgången.

En risk med att eleverna blir bundna till personalen och skapar nära relationer med personalen är att det blir sårbart för verksamheten vid frånvaro. Det är därför enligt rektorn viktigt att tänka på det vid rekrytering av personal till en eventuell resursskola.

7.1.2.1 Hur ser pedagoger på frågan om en kommunal resursskola på gymnasienivå?

Personalen på lärstudion och rektorn på Kumla skola ser mycket positivt till en resursskola på gymnasienivå. I dagsläget upplever barnen oro inför gymnasiet eftersom det är en helt ny miljö. En resursskola på gymnasienivå i Tyresö kommun skulle kunna ge möjligheter för personalen på lärstudion att samarbeta med personalen som ska ta emot eleverna. Resurspedagogen skulle ha möjlighet att följa med barnen till resursskolan på gymnasiet i början och ha en övergångsperiod. Personalen på lärstudion ser annars en risk till ökad skolfrånvaro i dagsläget vid brytpunkten mellan lärstudion och gymnasiet för vissa utav barnen. Personalen upplever att många utav eleverna kommer att fortsatt vara i behov av en resursskola även på gymnasiet. Det skulle vara tryggare för eleverna och föräldrarna att få veta att det finns en tydlig mottagare i Tyresö kommun efter lärstudion.

Målgruppen är i behov av små klasser och att vara i ett mindre sammanhang. De har även behov av förutsägbarhet. Målgruppen behöver ha färre relationer, så att de kan bli team med varje relation de har. Det behövs extrema individanpassningar för målgruppen, det är inte alla som följer samma anpassningar. Rektorn och personalen på lärstudion har i erfarenhet av att utåtriktade och inåtvända elever funkar bättre i särskilda klasser, eftersom de har olika behov och kan störa varandra.

7.2 Externt

7.2.1 ESS-gymnasiet

ESS-gymnasiet är en kommunal skola med specialpedagogisk profil och vänder sig till elever i behov av specialpedagogiska anpassningar. ESS-gymnasiet har högre måluppfyllelse och bättre närvaro som prioriterade mål i sina verksamheter. Utbildningarna finns i Vällingby, Liljeholmen och på Åsö. Skolan har två rektorer och erbjuder utbildning inom introduktionsprogram inriktning individuellt alternativ (IMA) och samhällsvetenskapligt program med specialpedagogisk profil.

Målgruppen för IMA är elever med NPF, elever från grundsärskolan, elever med långvarig och oroande frånvaro och utåtagerande elever. Skolan har ett utökat elevhälsoteam med skolkuratorer, skolpsykolog, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt specialpedagoger. Elevhälsoteamet arbetar tätt tillsammans med lärare för att skapa trygghet och studiero. Elevhälsoteamet hjälper och ger stöd i frågor som rör t.ex. hälsan, konflikter, bristande motivation för studier och planering för nästa steg. De specialpedagogiska anpassningarna är individuella anpassningar, verktyg som hjälper kunskapsutveckling, digital teknik med anpassade programvaror, inlästa läromedel, lärmiljön är ljud, och ljusanpassade, time timer, tydliga strukturer och tillvarata elevhälsans kompetens. Mat beställs till skolan och körs till skolan som har en egen matsal. Många utav eleverna tycker att det är svårt att gå till en matsal med andra elever. Gruppstorleken är begränsad utifrån antal som får plats i klassrummen, vilket är 10-12 i Vällingby och max 9 i Liljeholmen.

Enligt rektorn på ESS-gymnasiet är ESS ingen så kallad uttalad resursskola utan en skola med specialpedagogisk profil. Rektorn definierar en resursskola som en skola som jobbar med små grupper för elever som behöver extraordinärt stöd och riktar sig framförallt till utåtagerande elever. Rektorns bedömning är att alla kommuner behöver en sådan skola. Däremot har gymnasiedirektören i Stockholms stad i mailintervju skrivit att ESS-gymnasiet är en resursskola.

Rektor på ESS-gymnasiet upplever att elever med ASD skulle kunna fungera i en större skola med andra elever för att träna in sig. De behöver dock ha en egen ingång, egen hemvist, eget klassrum och eget schema. Det varierar från individ till individ. ESS bedömer att utåtagerande och inåtvända elever borde gå i separata klasser. Motivationshöjande insatser med praktik skulle kunna vara bra för elever inom en resursskola enligt rektorn.

Det är vanlig gymnasieantagning till ESS-gymnasiet. För IMA är det dock Stockholms elever som antas först och i mån av plats antas elever från andra kommuner. För det nationella programmet samhällsvetenskap är det frisök. Eleverna behöver dock styrka behovet av särskilt stöd med bilaga och dokumentation tillsammans med ansökan. För antagning från andra kommuner kommer Stockholms stad överens om pengarna och tillägget för särskilt stöd i förväg direkt när eleven ska tas emot. Det är däremot enligt rektorn på väg att förenklas genom det nya fastställda priset för mindre undervisningsgrupper i enlighet med Storsthlmns rekommendation.

ESS-gymnasiet upplever att ansökningar från andra kommuner och elever från den egna kommunen till ESS har ökat. Behovet av resursskolor har ökat men platserna har blivit färre enligt ESS. Enligt studie- och yrkesvägledaren på ESS-gymnasiet kan det bero på att den psykiska ohälsan bland ungdomar har ökat och att elevantalet har ökat. Studie- och yrkesvägledaren på ESS nämner också att föräldrar har blivit alltmer medvetna om rätten till särskilt stöd och resursskolor samt att problematisk skolfrånvaro har börjat uppmärksammas mer. Rektorn bedömer att inga elever från andra kommuner kommer att få plats på ESS-gymnasiets individuella program, eftersom ansökningarna ökar och de kommer få ta emot elever från andra skolor inom staden.

Eleverna på IMA har rätt att gå utbildning på 1-3 år och målet är att eleverna ska gå ut så snabbt som möjligt. Det är däremot få som går ut på 1 år, majoriteten går ut på 2 år, några går ut på 3 eller 4 år. Det är enligt ESS mycket individuellt och utifrån behov. Ca 70 procent av eleverna på IMA har haft problem med närvaron. I dagsläget går 125 elever på IMA på ESS-gymnasiet, 100 av 125 går första året, 22 av 125 går andra året och 3 av 125 går tredje året.

7.2.2 Magelungen gymnasiet Södermalm

Magelungen gymnasiet Södermalm är en privat resursskola som vänder sig till elever som är i behov av särskilt stöd. Det kan vara av olika anledningar, men gemensamt för de som går på Magelungen är att eleverna behöver ett mindre sammanhang samt en lugn och trygg miljö med hög personaltäthet för att lyckas med sina studier. Skolan erbjuder samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning samhällskunskap (SASAM) för elever i behov av särskilt stöd, Individuellt alternativ för elever med diagnos ASD (IMA ASD), Individuellt alternativ för elever i behov av särskilt stöd samt individuellt alternativ försteget. Särskilt stöd består av hög personaltäthet, alla elevers behov kartläggs, anpassad miljö och individuell undervisning, all personal har handledning. Elevhälsoteamet består av 2,5 kuratorer, 1 specialpedagog, 1 SYV, 0,5 skolsyster, 0,2 skolpsykolog och rektor samt biträdande rektor. Undervisningsgrupperna är på IMA ca 4-10 elever och på SASAM ca 6-14 elever. Skolan har plats för 40 elever på den samhällsvetenskapliga utbildningen, ca 50 på IMA, ca 20 på IMA ASD och ca 14 på IMA försteget. Eleverna söker till Magelungen genom gymnasieantagningen, avlämnande skola fyller i aktuell blankett och elev kallas till ett personligt samtal. Eleverna ska vara i behov av ett omfattande särskilt stöd, elevens kommun ska vara villig att betala tilläggsbelopp och utifrån betyg (på det samhällsprogrammet) för att kunna bli antagen till Magelungen. Eleverna ska få besked den 1:a juli, samtidigt som gymnasieantagningens beslut.

8 Alternativa lösningsförslag

Det finns ett antal alternativa lösningar som har förekommit under utredningen. De alternativen som har undersökts är:

- En uttalad resursskola med utgångspunkt 1-2 grupper som utökas succesivt. Där ena utbildningen är introduktionsprogram med inriktning NPF och den andra är ett nationellt program, exempelvis El- och energiprogrammet-dator teknik med inriktning NPF.
- Resursklasser kopplade till två olika program som utökas succesivt. Där ena är introduktionsprogram och den andra ett nationellt program, exempelvis El- och energiprogrammet-dator teknik med inriktning NPF.
- En uttalad resursskola för introduktionsprogram med inriktning NPF med utgångspunkt 1-2 grupper som utökas succesivt till fler grupper inom introduktionsprogrammet eller inom ett nationellt program, exempelvis El- och energiprogrammet-dator teknik med inriktning NPF.
- En uttalad resursskola för introduktionsprogram med inriktning NPF och resursklass på ett nationellt program, exempelvis El- och energiprogrammet-dator teknik med inriktning NPF som utökas succesivt.
- En uttalad resursskola för introduktionsprogram med inriktning NPF med utgångspunkt 1 grupp som utökas succesivt.
- Fortsatt använda externa aktörer.

9 Rekommenderad lösning

Den rekommenderade lösningen är att frågan om resursskola på gymnasienivå utreds vidare med utgångspunkt en uttalad resursskola för introduktionsprogram med inriktning NPF med 1-2 grupper som i andra året utökas succesivt till fler grupper inom introduktionsprogrammet eller inom det nationella programmet El- och energiprogrammet-dator teknik med inriktning NPF. I den utredningen får barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att fördjupa utredningen om möjligheter samt riskerna med att ha en resursskola inom El- och energiprogrammet- dator teknik med inriktning NPF eller ett annat nationellt program. Den ekonomiska analysen och de risker som projektet eventuellt medför behöver fördjupas. Placering och organisering av resursskolan behöver utredas vidare med förslag till en lösning där konsekvensanalysen av placering och organisering av resursskolan fördjupas. Rekommendationen är att resursskolan drivs i projektform under barn- och

utbildningsförvaltningen med särskilt avsatta medel under en treårsperiod, efter två år görs en utvärdering och fattas beslut om en eventuell implementering.

9.1 Övergripande risker

De övergripande riskerna med att ha en resursskola i kommunal regi i Tyresö kommun kan enligt beskrivningen i avsnitt 6 anses vara tveksamheterna till att kunna fylla platserna framförallt i en nationell inriktning. Lösningen kan vara att ha en resursskola för introduktionsprogram där ett underlag av elever finns samt där kommunen kan styra Tyresöeleverna till att gå i resursskolan i kommunal regi i Tyresö kommun. Skolan kan därefter utökas succesivt till fler grupper inom introduktionsprogram eller inom ett nationellt program. Det finns även risk till att kommunen fortsatt behöver köpa platser till eleverna och det kan leda till dubbelkostnader. För de nationella programmen kommer den risken alltid att finnas dels för att det är svårt att ha en resursskola för alla program på gymnasienivå, dels för att eleverna har rätt att söka till andra skolor. För introduktionsprogram finns risken att kommunen behöver köpa platser första och andra året, om resursskolan i kommunal regi startas med 1-2 grupper som succesivt utökas och elevantalet blir fler än vad skolan kan ta emot. Det kommer även finnas några elever som olika anledningar kommer att behöva gå i en resursskola externt även inom introduktionsprogrammet.

9.2 Nyttokalkyl

9.2.1 Förväntade nyttor

Nytta	Typ av nytta E/K	För vem/vilka	Uppskattad nytta i kronor eller förväntad nytta i kvalitet
Närmare till skolan för elever. Livskvalitet för medborgare i Tyresö kommun.	K	Elever	Kortare avstånd
Kontroll och insyn över elever och lättare kunna ingripa vid ökad frånvaro.	K	Barn- och utbildningsförvaltningen, vårdnadshavare	Ökad närvaro
Ökad samverkan kring eleven. Att ha barnen i kommunen kan underlätta kommunikation och samarbete mellan olika förvaltningar och skolan.	K	Barn- och utbildningsförvaltningen	Ökad samverkan
Mindre kostnader och kontroll över ekonomin. Bättre resursutnyttjande	E	Barn- och utbildningsförvaltningen	Se bifogad ekonomisk kalkyl

9.2.2 Kostnader

En kostnads kalkyl har tagits fram. Den ekonomiska kalkylen utgår från en resursskola på gymnasienivå placerat på Tyresö gymnasium med egen in- och utgång. Beräkningen utgår ifrån dagens priser avseende avtalspriser, programpeng och lönekostnader för introduktionsprogram elever med särskilda behov och EI- och energiprogrammet. Beräkningen utgår ifrån schablonkostnader och vissa antaganden har gjorts exempelvis på lönenivå och lokaler. Därutöver tillkommer uppstartskostnader på cirka 893 tkr första året som kan betalas stegvis vid etablering.

Förstudie

Namn på förstudie: Resursskola

Författare: Yunus Tuncer

Datum: 2020-04-22

Version: Version 1

Sida: 22 (22)

Andra året beräknas uppstartskostnader till cirka 158 tkr och tredje 100 tkr. Bedömningen är att det behövs 9 elever per grupp på introduktionsprogram för att verksamheten ska gå runt och minst 9 elever per grupp på el- och energiprogrammet. Vid färre elever i grupp finns också möjlighet att sälja platser. Vid försäljning av platser avseende introduktionsprogrammet finns en möjlighet att få en högre intäkt. Extern placering av Tyresöelever avseende introduktionsprogrammet är dyrare än på resursskola i egen regi med 340,7 tkr per år och grupp (10 barn) vilket innebär att även en grupp på 9 elever sparar förvaltningen cirka 82 tkr per år och grupp. Vid full beläggning med 10 barn per grupp bedöms att förvaltningen kan göra en besparing på cirka 3,3 mnkr under de tre första åren.

10 Bilagor

Bilaga 1- Ekonomisk kalkyl

Bilaga 2- Prövning av barnets bästa